FRANKRIG, SAAR OG TYSKLAND

Af Sven Henningsen

Provinsen Saar med de store og rige kullejer er atter årsag til en konflikt mellem Frankrig og Tyskland, og et århundredgammelt europæisk stridsspørgsmål er dermed atter blevet aktualiseret. I den øjeblikkelige europæiske problemstilling viser Saarkonflikten, hvorledes en gammel magtpolitisk bestræbelse går på tværs af den vesteuropæiske samlingspolitik, udtrykt bl. a. i Schumanplanen og Europarådet.

Historisk baggrund.

Indtil slutningen af 17. århundrede hørte Saar til det tyske rige. I 1680erne begyndte Ludvig XIV af Frankrig imidlertid i forbindelse med sin almindelige Rhinpolitik at rejse juridiske krav på området og byggede byen Sarrelouis, der blev centrum for udbredelsen af fransk indflydelse. Ludvigs annektioner samledes i provinsen *Sarre,* men i 1697 måtte han opgive sine erobringer på Rhinens højre side og beholdt kun distriktet Sarrelouis.

Under den store franske revolution blev Saar overløbet af de franske hære, og revolutionens reformer gennemførtes til fordel for mellemstanden og bønderne, som gav udtryk for ønsker om tilslutning til Frankrig. Ved Campo Formio freden 1797 erhvervede Napoleon hele Saar, hvis kul- samt jern- og stålindustrier fik deres første store opblomstring under de følgende års franske rustningspolitik. I 1815 blev dette franske mellemspil imidlertid afsluttet. Ved Wienerfreden fik Preussen praktisk talt hele Saar overdraget, og i de følgende årtier gik den franske indflydelse stærkt tilbage. Mange franskmænd, der havde bosat sig i provinsen, forlod den atter, kulminerne, der var preussisk statseje, fæstnede det tyske økonomiske herredømme, og den preussiske administration og kulturpolitik satte efterhånden et stærkt præg på provinsens sociale og økonomiske liv. Mens de franske ønsker om en tilbageerobring af Alsace og Lorraine, der gik tabt i 1871, holdt sig usvækket, var der, da den første verdenskrig udbrød i 1914, næppe mange franskmænd, der betragtede Saar som tabt fransk land, som burde kræves tilbage.

Under krigen 1914–1918 genoplivedes imidlertid traditionerne for den franske Saarpolitik. I 1916 skrev Ferdinand Engerand i „L'Allemagne et le Fer", at Tysklands store magt hvilede på dets rige jern- og kulforekomster, mens Frankrig siden 1815 havde savnet kullene fra Saar, som derfor måtte genvindes. I 1917 hævdede Georges Launay de franske historiske rettigheder til

provinsen. Saar, skrev han, hørte naturligt til Alsace-Lorraine og var uberettiget blevet frataget Frankrig i 1815.

Denne fremdragelse af franske aspirationer fik i den aktuelle politik udtryk i den fransk-russiske traktat fra Marts 1917, hvori franskmændene fik løfte om hele Saardalen ved den kommende fredsslutning med tyskerne. Derimod nævntes provinsen ikke i de allieredes krigsmål, som proklameredes i December 1916 og Januar 1917; heller ikke i Wilsons 14 punkter blev den omtalt.

Frankrigs stilling til spørgsmålet på den kommende fredskonference i Versailles blev imidlertid antydet i en tale i Deputeretkammeret 29. december 1918, som blev holdt af formanden for kammerets udenrigskomité Franklin Bouillon. Han hævdede heri, at Alsace-Lorraine og Saar var eet spørgsmål og eet tyveri fra Frankrig, som måtte ordnes ved de kommende forhandlinger.

Versaillesordningen.

I marts 1919 blev de franske krav fremsat på Versailleskonferencen. Den franske delegerede Tardieu tilsendte de forskellige delegationer et memorandum, og kort efter blev de franske ønsker også forelagt mundtligt i firemandskomiteen.

Heri blev de historiske argumenter, som ovenfor er skitseret, gentaget, og det hævdedes, at Saarlænderne i 1815 havde ønsket at forblive ved Frankrig, og at der til trods for den tyske kolonisation gennem de følgende 100 år stadig var en stærk pro-fransk indstilling blandt bønderne og mellemstanden.

I tilslutning til de politisk-historiske ræsonnementer underbyggede de franske repræsentanter yderligere deres krav med økonomiske argumenter. Under tilbagetoget, hed det i afsnittet om „erstatninger" i det franske memorandum, havde tyskerne ødelagt franske kulminer, hvis produktion beløb sig til 20 millioner tons om året. Før krigen havde Frankrig måttet importere 23 millioner tons kul årlig. Med Alsace-Lorraines tilbagevenden til den franske økonomi ville Frankrigs kulbehov stige, således at der måtte importeres 50 millioner tons. Heroverfor stilledes så Tysklands store kulreserver, og konklusionen blev, at en afståelse af Saar i høj grad ville lette de franske forsyningsvanskeligheder, uden at dækningen af Tysklands forbrug blev berørt.

Endelig motiveredes kravet om en tysk afståelse af Saarprovinsen også med strategiske hensyn.

De franske ønsker stødte imidlertid på beslutsom modstand fra både den amerikanske præsident Wilson og den engelske premierminister Lloyd George. Begge indrømmede, at Frankrig havde krav på erstatning for de ødelagte nordfranske miner og derfor i en vis periode burde have ret til at udnytte Saars kul, men de afviste kategorisk afståelse af en efter deres mening rent tysk provins, og Clemenceaus påstand, at der levede 150.000 franskmænd i Saar, gjorde ikke større indtryk på dem.

Kampen om Saar var en af de konflikter, som en overgang truede med at sprænge fredskonferencen. Da franskmændene ikke kunne opnå direkte afståelse, krævede de ejendomsretten til kulminerne, gennemførelse af et fransk mandat

i 15 år, indenfor hvilken periode distriktsvise afstemninger om tilslutning til Frankrig skulle muliggøres.

Også dette var uantageligt for Wilson, som tilsidst foreslog international administration i 15 år, og efter denne hovedlinje blev så Versaillesfredens afsnit om Saar udformet. Tyskland afstod kulminerne til Frankrig som erstatning for ødelæggelserne i Nordfrankrig. For at Frankrig kunne gennemføre de rettigheder, som derved blev erhvervet, skulle Saar indlemmes i det franske toldsystem. I forbindelse med administrationen af minerne kunne Frankrig erstatte tysk mønt med fransk, og det fik ret til at oprette skoler for de ansatte franskmænds børn.

I en periode på 15 år skulle Saar regeres af Folkeforbundet og derefter en folkeafstemning afholdes, hvorved befolkningen fik lejlighed til at udtale sig, om den ville tilbage til Tyskland, tilslutte sig Frankrig eller ønskede det internationale styre fortsat. I den 15årige periode skulle provinsen styres af en regeringskommission på 5 medlemmer, udnævnt af folkeforbundsrådet. I kommissionen fik en franskmand og en saarlænder sæde, mens de tre andre medlemmer hverken måtte have fransk eller tysk borgerskab.

Regeringskommissionen fik omfattende myndighed. Den kunne udskrive skatter, udnævne og afskedige embedsmænd, skulle administrere jernbaner, kanaler og public utilities. Dens lovgivende myndighed omfattede også ret til at ændre gældende love efter konsultation med indbyggernes lokale forsamlinger.

Saarlændernes politiske forbindelse med Tyskland blev helt afskåret, og det måtte f. eks. ikke vælge medlemmer til den tyske rigsdag eller den preussiske landdag. Regeringskommissionen blev pålagt beskyttelsen af deres rettigheder og interesser. Overfor kommissionen sikredes befolkningen de borgerligere rettigheder og kunne appellere dens afgørelser til Folkeforbundet. Dens lokale repræsentationer blev opretholdt, og hertil fik alle borgere over 20 år stemmeret. Ved fastsættelsen af arbejdsforhold skulle fagforeningernes ønsker tages i betragtning. Forsikringer og pensioner fra tiden før 1918 fortsatte automatisk, og skatter kunne ikke pålægges uden befolkningens samtykke. Alle befæstninger blev forbudt, og til opretholdelse af ro og orden skulle dannes et lokalt gendarmeri.

Internationalisering 1919–1935.

Det internationale Saar, som således blev oprettet, omfattede 723 kvadratmiles, og for at skabe den største mulighed for økonomisk enhed bestod det både af områder fra Preussen og Bayern.

I 1922 talte befolkningen 713.105 og heraf levede ca. 1/3 af kulindustrien, således at Frankrig gennem sin overtagelse af minerne udøvede en dominerende indflydelse på provinsens økonomiske liv. Før 1914 var Saar Tysklands tredievigtigste kulproducerende område, og i 1913 var produktionen ca. 18 millioner tons. I 1920 var Saarproduktionen ca. 1/3 af den franske totalproduktion, og de beregnede kulreserver på 16,5 milliarder tons var større end samtlige franske

reserver. Frankrigs overtagelse af Saarkullene gavnede i høj grad det nærliggende Lorraine, hvis jern nemt kunne transporteres til højovnene i Saar.

Foruden kulindustrien havde Saar omfattende metalindustrier, og industriområdet var Europas tættest befolkede. I de centrale og østlige dele af provinsen levede befolkningen af agerbrug på små gårde, men størsteparten af levnedsmidlerne måtte importeres.

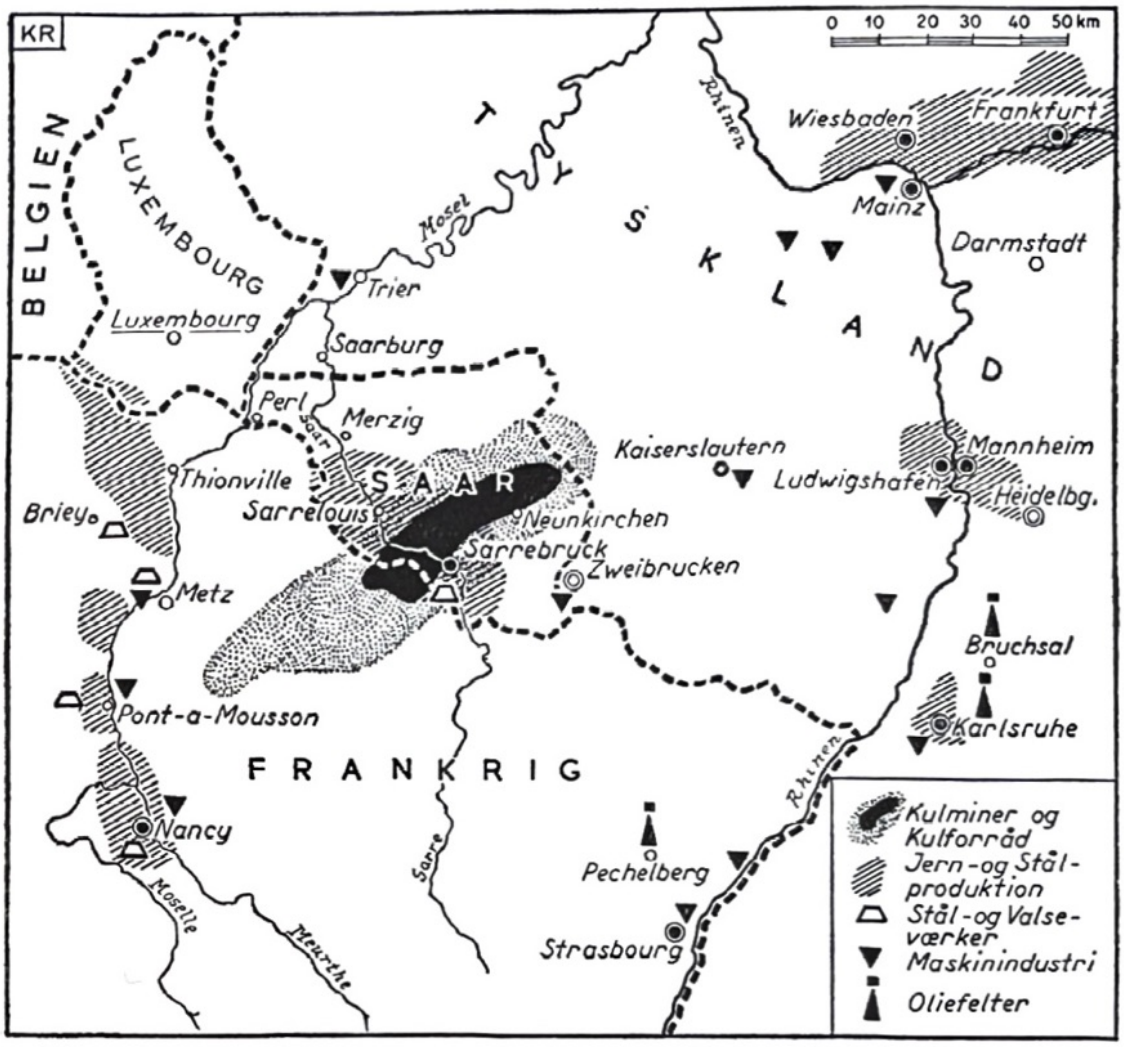
I 1920 var den overvældende del af befolkningen, hvis flertal var katolsk, tysk både af sprog og indstilling. Dens repræsentanter i den tyske rigsdag protesterede til Versailleskonferencen mod adskillelsen fra Tyskland, og fra regeringskommissionens første dag i Saarbrücken indtog befolkningen en skeptisk eller fjendtlig holdning ud fra den grundindstilling, at kommissionen blot var et redskab for den franske erobringspolitik. De tyske partiers førere i og udenfor Saar var fast besluttet på, at provinsen skulle bevare sin tyske nationale indstilling og efter 15 års periodens udløb vende tilbage til Tyskland.

Regeringskommissionens virksomhed i de første år efter fredstraktatens ikrafttræden og Folkeforbundets oprettelse prægedes af dens franske formand Victor Raoult. Han var ivrig fransk nationalist og støttet af kommissionens belgiske og danske medlem, søgte han at gennemføre den franske politik indenfor de afstukne rammer. Allerede i August 1920 udbrød den første konflikt mellem Saarlænderne og kommissionen, da embedsmændene gik i strejke på grund af en lov om udvælgelse af embedsmænd, hvorved rigstyskere blev fjernet til fordel for saarlændere eller udlændinge. Franske troppers fortsatte stationering i Saar og de franske minemyndigheders skolepolitik vakte også bitterhed, og saarlænderne hævdede, at ifølge fredstraktaten havde kommissionen kun ret til at have et lokalt gendarmeri. Raoults indførelse af særligt flag, våben og frimærker for Saar samt overdragelsen til Frankrig af dets udenrigsrepræsentation fremkaldte også modstand.

I marts 1922 forlangte saarlænderne oprettelse af en landdag, men dette afvistes, og først da sagen havde været henvist til Folkeforbundet, oprettedes et rådgivende råd på 30 medlemmer. I dettes første møde blev kommissionens forfranskningspolitik voldsomt angrebet.

Økonomisk havde minernes overgang til Frankrig fremkaldt visse vanskeligheder, der benyttedes i den tyske agitation. I juli 1920 begyndte mineadministrationen endvidere at betale sine arbejdere i francs, og snart blev alle arbejdere aflønnet på samme måde. I marts 1921 optog regeringskommissionen den samme praksis. Under den herskende pengeforvirring i Tyskland var der ingen tvivl om, at dette var til fordel for Saarlænderne, men fra et politisk synspunkt blev det angrebet som et forsøg på at forfranske Saar.

Den franske Saarpolitik må ses som et led i de bestræbelser for at skille Rhinlandet fra det øvrige Tyskland, der kulminerede med Ruhrbesættelsen i januar 1923. Denne medførte imidlertid en konflikt med England, og Saar blev draget ind i det fransk-engelske opgør. Administrationen af provinsen blev debatteret i det engelske underhus og derefter draget frem i Folkeforbundsrådet, som i juli 1923 drøftede stridsspørgsmålene. Det viste sig herunder, at der også indenfor regeringskommissionen var uenighed om Raoults franske kurs, og resultatet

blev, at Folkeforbundsrådet fik gennemført ændringer, der imødekom saarlændernes vigtigste klager, bl. a. med hensyn til de franske besættelsestropper.

Locarnopolitiken og Tysklands optagelse i Folkeforbundet med sæde i rådet bidrog til at skabe en afspænding i Saar, og i de følgende år blev der mere ro om regeringskommissionen. I 1926 afgik Raoult som formand, og indtil det internationale styre afsluttedes, beklædtes formandsposten derefter af en canadier og to englændere.

I Frankrig foregik i 1920erne en svingning i indstillingen til Saarproblemet. Annektionspolitiken fra 1919 stødte på modstand fra franske stål- og kulinteresser. I 1926 var de nordfranske miner atter kommet i fuld sving, og argumenterne for udnyttelsen af Saarminerne mistede derfor en del af deres styrke. Briand, der i denne periode var fransk udenrigsminister, var interesseret i fransk-tysk udsoning og derfor tilbøjelig til at diskutere Saars tilbagevenden til Tyskland, inden den fastsatte periodes udløb. I 1926 indledte han forhandlinger med den tyske udenrigsminister Stresemann herom, men de strandede dog på fransk politisk modstand. I 1929 genoptoges disse drøftelser på Stresemanns initiativ, men blev tilsidst afbrudt af tyskerne selv, da de fandt, at den franske pris var for høj.

I 1930 forlod de sidste franske tropper Saar, men nu kom andre spørgsmål, først og fremmest følgerne af den økonomiske krise, som kunne holde agitationen for tilbagevenden til Tyskland i gang. Under ledelse af stålmagnaten Hermann Røchling organiserede de politiske partier i Saar en enhedsfront, der fik økonomisk støtte fra den tyske regering. På dette tidspunkt var stillingen den, at samtlige tyske partier i provinsen var enige om at kræve tilbagevenden til Tyskland i 1935, når det internationale styre udløb.

En ny situation indtrådte, da nazisterne kom til magten i Tyskland i 1933. Indtil da havde den nazistiske bevægelse været svag i Saar, men derefter voksede den hurtigt i styrke, og efterhånden samledes alle partier undtagen socialdemokrater og kommunister i *Deutsche Front,* der under ledelse af Alois Spaniol søgte at gennemføre den samme terrorpolitik som i riget. Regeringskommissionen stod dog som en barriere mod de værste udskejelser og gennemførte drastiske forholdsregler for at opretholde ro og orden.

Samtidig med Saars nazificering forsøgte Hitlerregeringen at få Frankrig med til provinsens genforening med Tyskland uden folkeafstemning. Hovedtemaet i disse følere var dette, at da afstemningen alligevel ville give flertal for Tyskland, kunne man lige så godt træffe en tysk-fransk overenskomst og dermed styrke venskabet mellem de to lande. I november 1933 gav Hitler et interview til det engelske tidsskrift „The Nation", hvori han erklærede, at når først Saarspørgsmålet var afgjort, kunne intet forstyrre det gode forhold mellem Frankrig og Tyskland. I december overrakte den tyske regering en note til den franske ambassadør i Berlin, hvori man krævede Saar tilbagegivet med det samme, hvorefter spørgsmålet om erstatning for kulminerne kunne drøftes. I sin rigsdagstale 30. januar 1934 udtalte endelig Hitler, at når Saarspørgsmålet var løst, ville Tyskland ikke alene akceptere Locarnotraktatens bogstav, men også dens ånd.

Den franske regering lod sig dog ikke lokke af disse sirenetoner. Udenrigsminister Paul Boncour erklærede, at Frankrig ikke kunne bryde en international aftale, der gav saarlænderne ret til selv at bestemme, hvorledes deres statslige tilhørsforhold skulle være. Dermed var en Saarordning udenom Versaillestraktaten udelukket, og forberedelserne til folkeafstemningen i 1935 måtte begynde.

I januar 1934 blev afstemningen sat på folkeforbundsrådets dagsorden. Til trods for dets udmeldelse af forbundet opfordredes Tyskland til at deltage i drøftelserne, men afviste invitationen. Et tysk pres i spørgsmålet kunne således ventes, men i de kommende måneder blev det klart, at Hitler var kommet til den opfattelse, at Tysklands stilling ikke kunne bære en konflikt over denne sag. De mest fanatiske nazister i Saar blev dæmpet ned, og til gengæld afgav den franske regering en erklæring, der gik ud på, at Frankrig ikke alene ville gribe til militære forholdsregler for at opretholde orden. 8/12 1934 vedtog Folkeforbundsrådet derefter oprettelsen af en international besættelsesstyrke, som skulle sørge for, at afstemningen gennemførtes under sikrede former. Endvidere forhandledes også en ordning af de erstatninger, som Frankrig skulle have for kulminerne, hvis afstemningsresultatet blev tilbagevenden til Tyskland.

Til trods for en voldsom kamp mellem *Deutsche Front* og socialdemokrater-

nes og kommunisternes *Freiheitsfront* under Max Brauns ledelse foregik afstemningen 13. januar 1935 i ro og orden. Resultatet blev en overvældende sejr for tyskheden. Af 528.105 stemmeberettigede afgav 477.119 deres stemme for en tilbagevenden til Tyskland; 46.613 stemte for bevarelse af status quo under Folkeforbundsstyre og kun 2.124 stemte for tilslutning til Frankrig. Herefter kunne der ikke være tvivl om provinsens tilbagevenden, som fandt sted 1. marts. Nogle få tusind modstandere af Hitler flygtede forinden til Frankrig.

Afstemningsresultatet viste nationalismens sejr over alle andre interesser og følelser. Saar blev nu indlemmet i Gau Westmark under gauleiter Joseph Bürckel, og på kort tid gennemførtes opsugningen i det tyske rige, hvor den saarlandske industri og minedrift fik en fremtrædende plads i den hurtigt ekspanderende rustningsøkonomi.

Saarområdet gled militært ind i Siegfriedlinjen og udsattes i december 1944 for voldsomme bombardementer. Af provinsens 800.000 indbyggere i 1939 blev adskillige deporteret under krigen som upålidelige, 200.000 mobiliseredes og heraf blev 50.000 dræbt og 30.000 kom hjem som invalider.

Økonomisk blev krigen en hård belastning for Saar. 80 % af de befæstede industriområder i Saarbrücken og Sarrelouis blev ødelagt og over 60.000 huse blev helt eller delvis ubrugelige. Hertil kom endvidere udslidningen af maskiner, og da Tyskland kapitulerede, var der alvorlig mangel på levnedsmidler og de almindeligste fornødenheder.

Efterkrigstiden.

I maj 1945 blev Saar besat af den 15. amerikanske arme. I juli blev provinsen imidlertid overdraget Frankrig og indlemmedes i den franske besættelseszone, hvilket fik international bekræftelse i Potsdamerklæringen. Franskmændene indsatte straks en militæradministration under ledelse af oberst Gilbert Grandval.

Da Frankrig igen i 1945 begyndte at føre en positiv Saarpolitik, skete dette atter som led i en fransk Rhinpolitik. Franskmændene genoptog linjerne fra 1918–19 og søgte i første omgang at få udskilt Rhinprovinserne fra Tyskland, men ligesom da forgæves. Med hensyn til Saar havde de gjort visse erfaringer med et internationalt styre og en folkeafstemning. Selvom der i 1935 var blevet udøvet et vist nazistisk pres, viste afstemningsresultatet dog, at de franske forsøg siden 1919 på at skabe en pro-fransk eller autonom stemning havde slået fejl. Frankrig ønskede derfor ikke pånyt at få et internationalt organ draget ind i Saaradministrationen og tilstræbte heller ikke en politisk annektion. Ledetråden i den franske politik efter 1945 blev derfor først og fremmest opmuntring af lokalt selvstyre og oprettelse af en Saarstat i direkte samarbejde med Frankrig. Økonomisk måtte situationen i 1945 og derefter også begunstige en separat politik, da saarlænderne derved ville undgå besættelsens værste følger. Hovedlinjen i de franske bestræbelser i denne henseende er derfor gået ud på at knytte Saar økonomisk til Frankrig, men at undlade direkte forsøg på indlemmelse. Ideologisk blev denne politik lanceret under devisen, at et selvstændigt Saar

skulle være brobygger mellem fransk og tysk kultur. Men først gradvis tog denne politik form.

Den franske militæradministration tog straks efter, at den havde overtaget magten, fat på genopbygningen, som efter de foreliggende vidnesbyrd foregik effektivt og hurtigt. Boligbyggeriet fremmedes, fabrikkerne og jernbanerne blev atter sat i gang, og kulbrydningen blev stimuleret, hvilket Frankrigs eget presserende behov yderligere fremmede. For at få arbejdstempoet sat op, blev der hurtigt ført levnedsmidler til provinsen.

Belært af erfaringerne i 1918–19 gjorde man alt for ikke at støde Saarbefolkningen, men bestræbte sig tværtimod for at vinde den for en *politique sarrois*. Denazificeringen gennemførtes meget lemfældigt. I alt blev 580 familier udvist, hvoraf størsteparten var nazistiske partifunktionærer fra riget. Tyske flygtninge fra øst blev ikke tilladt indvandring, publikationer fra Tyskland blev forbudt, rejser mellem Saar og de øvrige besættelseszoner begrænsedes, mens samkvemmet mellem saarlænderne og det øvrige Vesteuropa blev begunstiget. For at grundlægge en særlig Saarkultur med den opgave at fremme fransk-tysk forståelse oprettedes et universitet i Homburg med lærestole for både franskmænd og tyskere.

Imens gennemløb den officielle franske Saarpolitik den samme skala af forhåbninger, systematiske planers gennemførelse og skuffelser som efter 1918.

Den provisoriske franske regerings chef, general de Gaulle stillede i 1945 krav om fransk kontrol ikke alene over Saar, men over hele Rhinlandet fra Köln til Schweiz. Bortset fra de Gaulles egne tilhængere stillede de øvrige franske partier sig dog mere eller mindre kølige overfor annektioner af tysk område, skønt nogle kunne tænke sig at erhverve Saar. De ønskede international kontrol med Rhinlandet, og dette synspunkt fremsatte også udenrigsminister Bidault i en tale i Lille 7. april 1946.

Med hensyn til Saar opstillede Bidault følgende franske krav: 1) kulminernes overgang til fransk statsejendom, hvilket iøvrigt allerede var sket ved et dekret fra militærregeringen i december 1945; 2) Saars indlemmelse i det franske økonomiske system; 3) provinsens øjeblikkelige udskillelse fra det allierede kontrolråds myndighedsområde; 4) permanent stationering af en fransk militærstyrke i Saar og fransk kontrol med provinsens organisation; og endelig 5) at Saars politiske stilling definitivt blev fastslået for at føre disse retningslinjer ud i livet.

På udenrigsministerkonferencen i Paris i april-maj 1946 forelagde Bidault derefter en fransk plan, der fulgte Lilletalens linjer.

Både England og U.S.A. stillede sig kølige overfor de franske ønsker. Da den franske regering i juni 1946 foreslog, at Frankrig udenom den europæiske kulorganisation skulle have alle Saarkul, der lå over produktionsniveauet for 4de kvartal i 1945, gik englænderne herimod og ændrede ikke standpunkt, da den franske regering oplyste, at Saars kulproduktion på grund af en særlig fransk indsats lå 45 % over, mens den i det øvrige Rhinland lå 60 % under førkrigsniveauet.

I maj 1946 gav den franske militærguvernør i Tyskland general Koenig i en tale i Sarrelouis meddelelse om en grænseregulering, og denne fandt sted

i juli. Herved blev dele af den franske besættelseszone nordvest for Saar indlemmet i provinsen, hvorved arealet udvidedes med 40 % og befolkningstallet med 10 %, den fik grænse fælles med Luxembourg, en vigtig jernbane og automobilvej indlemmedes og ifølge franske synspunkter fik den endelig en mere afrundet økonomi, idet det indlemmede område kunne levere levnedsmidler til industri- og minearbejderbefolkningen.

I december 1946 fulgte flere franske forholdsregler, der havde til hensigt at udbygge adskillelsen fra Tyskland og tilknytningen til Frankrig. 21/12 oprettedes et toldsted mellem Saar og resten af den franske besættelseszone. Samtidig udsendte den franske militærguvernør 3 dekreter, hvorefter persontrafiken over Saar blev underkastet fransk kontrol, kapitaloverførelser mellem Saar og resten af den franske zone blev forbudt, og den valuta, som rejsende måtte medføre, fastsattes til 100 mark.

Fra fransk side motiveredes disse skridt med ønsket om at hindre „sort" levnedsmiddelhandel til det øvrige Tyskland og tysk kapitalflugt til provinsen. Iøvrigt hævdedes fra franske regeringskredse, at de foretagne skridt ikke ændrede Saars stilling i forhold til Frankrig og kontrolrådet i Berlin.

Mens stormagternes udenrigsministre 14 dage tidligere havde fået underretning i New York om de nye franske skridt og tilsyneladende havde akcepteret dem, protesterede den amerikanske militærguvernør general Clay og karakteriserede Frankrigs politik som „helt egenmægtig" og i strid med bestemmelserne om kontrolrådets myndighed. Endvidere klagede Clay over, at Bosch værkerne i Württemberg var blevet nedmonteret og overflyttet til Saar.

Selvom regeringerne i Washington og London ikke officielt tog afstand fra disse skridt, var det dog tydeligt, at de ikke billigede de franske bestræbelser. I en tale i april 1947 udtalte ganske vist den amerikanske udenrigsminister Marshall, at U.S.A. ikke ville modsætte sig de franske krav med hensyn til Saar og bekræftede dermed forgængeren Byrnes Stuttgarttale i september 1946. Marshall fremhævede imidlertid, at indbyggernes politiske autonomi måtte sikres og, bortset fra mindre ændringer, grænserne forblive de samme som i 1935. „Saars definitive adskillelse fra Tyskland og den endelige fastsættelse af dets grænser" kunne først ske på fredskonferencen om det tyske spørgsmål.

Den engelske udenrigsminister Bevin delte sin amerikanske kollegas synspunkter; begge var modstandere af enhver handling, der kunne bringe genopbygningen af Vesttyskland i fare og ville forhindre skabelsen af et nyt og farligt tysk irredenta. Den formodning er også blevet fremsat, at deres modstand mod den franske Saarpolitik var baseret på frygten for, at russerne skulle benytte lejligheden til at sikre sig et område i Østtyskland, hvis Frankrig foretog en lignende proces i Vesttyskland.

„Den kolde krig" bevirkede på den anden side, at de to angelsachsiske magter ville sikre sig fransk tilslutning til deres Tysklandspolitik. På udenrigsministerkonferencen i Moskva marts–april 1947 akcepterede Bevin og Marshall derfor den franske Saarpolitik.

Bidault forelagde på denne konference en revideret fransk plan. Den gik ud på, at Tyskland af sikkerhedsgrunde i fremtiden skulle producere kul, mens Frankrig tog sig af stålfremstillingen. Frankrigs økonomi behøvede iøvrigt

Saarkullene for at få den franske genopbygning i gang, og Bidault stillede krav om minernes overgang til fransk statseje. Frankrig, oplyste Bidault, var ikke modstander af at behandle Tyskland som en økonomisk enhed, men først måtte den franske økonomi sikres Saar. I detaljer gik den franske plan ud på, at Saar skulle løsrives fra Tyskland, økonomisk og finansielt indlemmes i Frankrig, men politisk danne et autonomt område under fransk kontrol. For at gennemføre disse hovedlinjer måtte provinsen straks ophøre med at betragtes som en del af Tyskland og derfor unddrages det allierede kontrolråds myndighed. Indbyggerne måtte have et særligt Saar-borgerskab og deres forhold til udlandet varetages af Frankrig. Alle andre politiske forhold skulle reguleres af en særlig forfatning, og en fransk højkommissær være ansvarlig for dets økonomiske og finansielle inkorporering i Frankrig.

Mens den russiske udenrigsminister Molotov stillede sig kølig og afvisende overfor de franske forslag blev de imidlertid akcepteret af Bevin og Marshall.

I april gik England og U.S.A. endvidere med til den franske kulpolitik. 21. april udsendtes en erklæring, der gik ud på, at „når Saars økonomiske integration i Frankrig er blevet besluttet, vil der blive sendt en fælles erklæring til E.C.O. (den europæiske kulorganisation), at Frankrig i fremtiden overfor E.C.O. forelægger Frankrigs og Saars ressourcer og behov som en helhed".

Til gengæld foretog Frankrig et tilbagetog i grænsereguleringsspørgsmålet. I juli flyttedes grænsen tilbage mod nordvest, men blev dog til gengæld udvidet mod nordøst, således at Saarområdet stadig var 33 % større end i 1939. At Frankrig ikke var tilfreds med dette, blev klart på Tysklandskonferencen i april 1948 mellem U.S.A., England, Frankrig og Beneluxlandene, idet de franske repræsentanter hævdede, at de eksisterende grænser pålagde saarlænderne unødvendige besværligheder. En grænseundersøgelse på stedet resulterede derefter i marts 1949 i en ny revision, der ganske vist ikke bragte provinsen op på den størrelse, som udvidelserne i 1946 havde medført, men dog et Saar, der var betydeligt større end i 1919.

Imens videreførte den franske administration hurtigt og dygtigt Saars økonomiske genopbygning. Først og fremmest koncentrerede den sig om kulindustrien. I perioden 1920–1935 havde den franske mineadministration gjort sine erfaringer, og disse blev nu bragt i anvendelse. Franske teknikere, ledere og formænd, der kunne tale tysk, blev sendt til Saar, og saarlænderne blev sendt til den franske mineskole i Nancy for at uddannes i franske metoder. En effektiv agitation sattes i gang mod langsomt arbejdstempo og skulkeri, og minearbejderne begunstigedes med høje levnedsmiddelrationer. Nyt maskineri blev indført fra Frankrig. Resultatet pr. mand er da også blevet tilfredsstillende, og produktionen i Saar ligger betydeligt højere end f. eks. i Ruhr.

Opslidte maskiner, mangel på råstoffer og bombning medførte, at jern- og stålindustrien lå på et ringe stade i 1945. På grund af modstand fra de franske industriinteresser er genopbygningen ikke foregået med samme energi som indenfor kulindustrien. Saarindustrierne nød dog visse fordele af forbindelsen med Frankrig; f. eks. blev nedmonteringen, som foregik i den øvrige besættelseszone, ikke gennemført i de saarlandske industrier og anlæg overførtes fra den franske zone til Saar. For at udvikle den økonomiske tilknytning til

Frankrig og løsne forbindelsen med Tyskland, gennemførte Frankrig endvidere en omorganisering af jernbanerne efter fransk system. Den saarlandske radio blev ligeledes unddraget tysk indflydelse, og sociallovgivningen omordnedes, således at den ikke længere fulgte tyske forbilleder. En ny møntfod – Saarmarken – indførtes, men i januar 1948 afskaffedes den atter, og francen blev eneste betalingsmiddel.

Alle disse forskellige indgreb blev fra fransk side motiveret med saarlændernes interesser, og franskmændene gav gentagne gange forsikringer om, at fransk beskyttelse ikke ville betyde fransk udnyttelse. I de første år efter 1945 blev disse løfter i hvert tilfælde tilsyneladende akcepteret af saarlænderne, som utvivlsomt også profiterede heraf.

Politisk foregik i den samme periode Saars adskillelse fra Tyskland og opbygningen af en autonom regering.

Få måneder efter at den franske militæradministration havde overtaget styret, dukkede de første spirer til et politisk liv op. De franske myndigheder ophævede forbudet mod politiske partier, og der dannedes nu det kristelige folkeparti (CVP), det socialdemokratiske parti (SPS) og det kommunistiske parti. Endvidere opstod Mouvement pour le Rattachement de la Sarre á la France (MRS), som ganske vist ikke var et politisk parti, men indenfor alle partier arbejdede for samarbejde med Frankrig.

Selvom franskmændene fremmede de politiske partiers genopståen, blev det også snart klart, at de på baggrund af erfaringerne fra folkeforbundsperioden ikke ville tillade deres forbindelse med tyske partier, men forlangte, at de udelukkende skulle give udtryk for saarlandske synspunkter og ønsker og gå ind for tilknytningen til Frankrig og udviklingen af en saarlandsk stat.

Kommunevalgene, som afholdtes i september 1946, syntes at bekræfte den opfattelse, at befolkningen i Saar var villig til at akceptere de franske ønsker og samarbejde politisk og økonomisk med Frankrig. Over 90 % af de valgberettigede afgav deres stemmer, og det kristelige folkeparti og socialdemokraterne, der gik ind for det franske program, fik over 90 % af stemmerne, mens kommunisterne, der var anti-franske, kun opnåede 9 %.

I februar 1947 gav det franske udenrigsministerium den franske højkommissær Grandval ordre til at begynde arbejdet med udformning af en forfatning. Højkommissæren indledte derefter forhandlinger med den administrative kommission på 7 medlemmer, der var blevet nedsat efter kommunevalgene og udtrykte partiernes relative styrke. Resultatet af disse drøftelser blev udnævnelse af en forfatningsgivende kommission på 20 medlemmer, udpeget på basis af partiernes styrke. Føreren for det kristelige folkeparti dr. Johannes Hoffman blev kommissionens formand.

Efter at denne kommission havde fuldført arbejdet med forfatningsudkastet, blev dette offentliggjort 28. september 1947, vedtaget af de to store partier og forkastet af kommunisterne. Kommissionen udtalte, at Saars økonomiske velfærd kun kunne sikres ved økonomisk tilknytning til Frankrig og politisk adskillelse fra Tyskland.

5. oktober afholdtes derefter valg til den første landdag på 50 medlemmer. 3. oktober udsendte tre østtyske partier – den kristelige demokratiske union.

det socialistiske enhedsparti og de liberale demokrater – en fælleserklæring, hvori de opfordrede saarlænderne til at stemme for tilknytning til Tyskland. I en særerklæring udtalte enhedspartiet, at landdagen ikke var kompetent til at træffe beslutning om Saars fremtidige stilling, og at ingen fremtidig tysk regering ville anerkende beslutninger om tilknytning til Frankrig. Også biskoppen af Trier, i hvis stift en stor del af Saar ligger, tog i et hyrdebrev afstand fra adskillelsen fra Tyskland og det intime samarbejde med Frankrig.

Disse indgreb udefra fik dog ingen større følger, og valget blev en overvældende sejr for de partier, der støttede den franske politik.

Det kristelige folkeparti	230.063	stemmer	(51,2 %)	og 28	mandater
Socialdemokraterne	147.261	„	(32,8 %)	„ 17	„
Det demokratiske parti	34.253	„	(7,5 %)	„ 3	„
Kommunisterne	37.929	„	(8,7 %)	„ 2	„

8. november vedtog landdagen derefter den foreslåede forfatning med 48 stemmer mod 1. Derefter fik den Frankrigs sanktion, og 14. november vedtog den franske nationalforsamling oprettelse af en regeringsmyndighed *regie des mines de la Sarre,* der skulle administrere kulminerne.

I forfatningens forord fastslås, at Saar skal være politisk uafhængig af Tyskland og tilknyttet Frankrig i en told- og møntunion; endvidere at forsvaret og udenrigspolitiken varetages af Frankrig. Den franske regerings højkommissær har vidtgående beføjelser til at sikre den økonomiske union med Frankrig, og endvidere skal han overvåge, at forfatningen overholdes. Han kan nedlægge veto mod landdagens lovgivning og har ledelsen af de franske embedsmænd i provinsen. Ændringer i forfatningen kan foretages af landdagen med ¾ majoritet, men de må ikke være i strid med forfatningens principper, d.v.s. adskillelsen fra Tyskland og forbindelsen med Frankrig.

Dernæst sikrer forfatningen de borgerlige friheder. Mænd og kvinder stilles lige; politiske partier, hvis program går ud på voldelig undertrykkelse eller ændring af forfatningen, erklæres ulovlige.

Med hensyn til økonomiske og sociale rettigheder afspejler Saarforfatningen moderne opfattelser af disse problemer. Staten beskytter retten til arbejde, og efter evne har alle pligt til at arbejde. Socialforsikring garanteres under statens kontrol, men administreret af de forsikrede. Arbejdsforholdene skal sikre den materielle eksistens, individets værdighed og arbejdernes kulturelle aspirationer. Retten til at danne fagforeninger og strejke garanteres. Kulminerne og samfundsvigtige industrier skal kontrolleres af staten, men på den anden side beskyttes den private ejendomsret og betydningen af en uafhængig bondestand fremhæves.

Saarbefolkningens tilhørsforhold til den katolske kirke sikres, og i folkeskolerne skal undervises i religion. Kirkerne har fuldstændig frihed indenfor deres domæne og ret til den samme økonomiske støtte, som den tidligere har nydt.

Forfatningen indeholder bestemmelser om et parlamentarisk styre. Folkesuveræniteten proklameres og får udtryk gennem de valgte repræsentanter –

landdagen – eller i visse tilfælde ved referendum. Landdagen skal som nævnt bestå af 50 repræsentanter, valgt for seks år. Den har den lovgivende magt og fører opsyn med lovenes gennemførelse. Forsamlingen skal endvidere vælge ministrene, der er ansvarlige overfor forsamlingen, som endvidere kan fjerne dem ved et mistillidsvotum. Ministeriet har den udøvende og udnævnende magt.

18. december 1947 valgtes den første regering med dr. Johannes Hoffman som ministerpræsident. Det blev en koalitionsregering på 6 medlemmer, bestående af repræsentanter for det kristelige folkeparti og socialdemokraterne samt 1 uafhængig.

Forfatningen underbyggede således de franske ønsker i Saar. Straks efter dens gennemførelse ophævedes militæradministrationen, og Grandval udnævntes til højkommissær. 3. januar 1948 afsluttedes derefter i Paris en konvention, hvorved den franske økonomiske og finansielle lovgivning indførtes i Saar; til afgørelse af stridigheder oprettedes en appelret i Saarbrücken med franske og saarlandske medlemmer.

Tilbage stod så ordningen af de interallierede problemer i forbindelse med den fransk-saarlandske økonomiske union. De ordnedes ved forhandlinger med englænderne og amerikanerne, og 20. februar afsluttedes en konvention, hvorved Saar udskiltes fra „Bizonia", og 1. april trådte derefter mønt- og toldunionen med Frankrig i kraft.

Tysk-fransk konflikt.

I Vesttyskland var den franske Saarpolitik og saarlændernes akceptering deraf blevet fulgt med uro. Oprettelsen i 1949 af den vesttyske forbundsrepublik og dens voksende betydning såvel i det vesteuropæiske samarbejde, som påbegyndtes, og i „øst-vest-konflikten" medførte, at vesttyske protester mod udviklingen i Saar blev stærkere og stærkere. Det tyske hovedsynspunkt var, at Saars statslige stilling ifølge Potsdamoverenskomsten ikke kunne ændres førend ved afslutningen af en fredstraktat med Tyskland. Allerede i forbundsforsamlingens første møder i september kritiserede socialdemokraternes fører Kurt Schumacher Saars indlemmelse i Frankrig, men gik samtidig ind for et fransk-tysk venskab. I begyndelsen af januar 1950 kom Schumacher atter ind på emnet i en tale i Berlin og hævdede, at Bonnregeringen ikke kunne protestere mod Oder-Neisse grænsen og samtidig akceptere den franske politik i Saar.

Anledningen til denne tale var den franske udenrigsminister Schumans første besøg i Bonn 13. januar. Forinden havde Johannes Hoffman aflagt besøg i Paris, og man var enedes om dagsordenen for fransk-saarlandske økonomiske forhandlinger, der skulle begynde efter Schumans tilbagekomst. Rygterne ville vide, at disse bl. a. skulle dreje sig om et fransk lejemål på Saarkulminerne med en varighed på 50 år. Dette fremkaldte yderligere uro i Bonn. 11. januar holdt forbundspræsidenten Theodor Heuss en tale i Mainz, hvori han beklagede ethvert forsøg på „definitivt at regulere Saarspørgsmålet", inden fredstraktaten med Tyskland var blevet afsluttet, og hævdede, at Saar geografisk, sprogligt og historisk hørte sammen med Tyskland. Et skarpt fransk svar kom i den parisiske avis L'Aube, som skrev om talen og den tyske holdning: „Den frem-

kalder hos os intet andet end følelsen af en fare, som er genfødt, som vokser, som hævder sig lidt mere for hver dag, der går, og hver dag viser sig at være mere farlig."

I denne atmosfære ankom så Schuman til Bonn 13. januar. Den følgende dag afgav kansler Adenauer, der havde gjort udsoningen med Frankrig til et hovedpunkt i sin politik, en erklæring til pressen, hvori han udtalte, at enhver ændring i Saars stilling, før fredstraktaten med Tyskland var blevet afsluttet, ville skade de kredse i Tyskland, der arbejdede for venskab med Frankrig. 15. januar havde Schuman efter sine drøftelser med Adenauer en pressekonference. Han erklærede, at Frankrig ville fortsætte den politik, der var nedfældet i Saarforfatningen, at de kommende forhandlinger i Paris med Hoffman ville blive „rent tekniske", og at de franske forslag først ville blive sendt til Saarbrücken, således at saarlænderne kunne diskutere dem, inden Pariserforhandlingerne begyndte.

Også Adenauer afgav en erklæring, hvori han søgte at berolige stemningen i Vesttyskland og fremhævede, at de fransk-tyske problemer kunne reguleres indenfor en europæisk unions rammer. Han gav Saars ministerpræsident Hoffman ansvaret for at have taget initiativet til forhandlingerne med den franske regering, men hvis disse førte til Saars adskillelse fra Tyskland „må vi protestere lige så voldsomt, som vi gjorde med hensyn til Oder-Neisse linjen". Endvidere understregede Adenauer, at forbundsrepublikken havde ejendomsretten til kulminerne.

Endelig tog Johannes Hoffman 19. januar skarpt afstand fra Adenauers anklager, hævdede, at Bonn bevidst skabte politisk uro og gik iøvrigt ind for den økonomiske union og samarbejdet med Frankrig.

7. februar begyndte så forhandlingerne i Paris mellem saarlænderne og de franske regeringsrepræsentanter. 3. marts offentliggjordes en række konventioner, der udformede forholdet mellem Frankrig og Saar, som hidtil havde været baseret på Saarforfatningen. Officielt udtaltes, at de skulle være i kraft, indtil en fredstraktat var blevet afsluttet med Tyskland.

I en generalkonvention fastlagdes forbindelsen mellem Frankrig og Saar, som allerede er omtalt ved gennemgangen af forfatningen. De to lande skulle træde i diplomatisk forbindelse med hinanden, og den franske højkommissær have en ny titel.

En økonomisk konvention bestemte, at de to lande ikke ville gennemføre diskriminerende forholdsregler mod hinanden, at saarlænderne skulle deltage i økonomiske forhandlinger med tredie magt, som berørte Saar, og endelig nedsattes en blandet økonomisk kommission med den franske udenrigsminister som formand.

I en overenskomst om Saarminerne frafaldt Frankrig sine tidligere ønsker om ejendomsret og lovede at støtte den saarlandske regerings krav herpå ved de kommende fredsforhandlinger. Den hidtidige franske administration af minerne blev ophævet, og en ny indførtes, hvorved Frankrig ganske vist bevarede kontrollen og ansvaret, men saarlænderne blev optaget i administrationen, bestående af en kommission på 18 medlemmer. Til gengæld for kontrol og

administration skulle Frankrig betale Saar en årlig sum, beregnet efter produktionen. Denne overenskomst fik gyldighed i 50 år.

De saarlandske jernbaner blev underlagt en blandet kommission, bestående af 6 saarlændere og 6 franskmænd, og endelig fastsatte en konvention om gensidige rettigheder, at begge landes borgere skulle nyde de samme rettigheder i hinandens lande.

Saars forbindelse med Frankrig var således ført et langt skridt videre, og den nye stats forhold til Frankrig havde vel nu nærmest karakter af et protektorat.

I Bonn blev de nye overenskomster skarpt kritiseret. Adenauer udtalte, at de bragte det tysk-franske forhold i fare og krænkede Potsdamoverenskomsten, mens Schumachers kommentarer mundede ud i, at der hermed var skabt et nyt „Alsac-Lorraine". Senere skitserede Adenauer, hvorledes de fransk-tyske spørgsmål efter hans opfattelse bedst kunne løses indenfor en fransk-tysk union, en tanke, som dog 22. marts blev afvist af den franske regering, der henviste til, at det fransk-tyske forhold måtte formes indenfor en kollektiv organisation af Europa.

I den begyndelse til en sådan europæisk organisation – Europarådet – som allerede fandtes, havde Saarspørgsmålet imidlertid på dette tidspunkt givet anledning til nye tysk-franske gnidninger.

Hverken Vesttyskland eller Saar blev optaget blandt Europarådets oprindelige medlemmer ved oprettelsen i maj 1949. De politiske partier i Saar mente imidlertid, at visse fordele kunne opnås ved et medlemsskab. Måske anså de også et sådant for en garanti mod at blive helt opslugt af Frankrig, samtidig med at Saar derigennem kunne komme i forbindelse med Vesttyskland, når dette blev medlem, på en måde, der var akceptabel for Frankrig. Landdagen bemyndigede derfor ministeriet til at søge optagelse i Europarådet, og såvel ministre som førerne for de politiske partier rejste til Strassbourg, hvor rådet holdt møde i september 1949. De fremhævede, at afstemningsresultatet i 1935 var fremkommet som følge af nazistisk pres og terror, samt at Saar hverken var en tysk eller en fransk stat, men en europæisk politisk nydannelse.

Saars henvendelse blev støttet af Frankrig, der foreslog det optaget som „tilknyttet" (associeret) medlem. Det samme foresloges i de følgende måneder for Vesttyskland, der ikke kunne blive „fuldt" medlem, så længe en fredstraktat ikke var afsluttet.

Imidlertid medførte de fransk-saarlandske overenskomster af 3. marts 1950, at Bonnregeringen afviste „tilknyttet" medlemsskab i Europarådet og protesterede mod Saars optagelse. Imidlertid lagde de vestallierede okkupationsmagter vægt på, at Bonnrepubliken blev optaget, og da udenrigsminister Schuman forelagde sit forslag om en sammenknytning af de vesteuropæiske kul- og jernindustrier og dermed også Saars, banedes vejen for en udjævning af den vesttyske modstand mod Saars optagelse i Europarådet.

Indtil begyndelsen af 1951 fungerede koalitionsregeringen Hoffman. 9. april demissionerede imidlertid de socialdemokratiske ministre, da de ikke kunne få gennemført deres ønsker om nationalisering af elektricitets- og gasværker, samt

arbejdernes medbestemmelsesret i industrierne. Hoffman dannede derefter en ren kristelig folkeparti-regering, men i maj kom han ud i en alvorlig konflikt med den vesttyske regering.

Som tidligere nævnt havde de saarlandske partier bortset fra kommunisterne tilsluttet sig samarbejdet med Frankrig og den politiske løsrivelse fra Tyskland. Det demokratiske parti indtog imidlertid en mere og mere kritisk holdning til denne politik. 21. maj 1951 blev partiet opløst, og ministerpræsident Hoffman anklagede det for at have ladet sig ophidse af vesttyske kredse til at forstyrre den offentlige orden og rette angreb på Saars autonomi. Han erklærede, at Saar ønskede at have „alvorlige og hæderlige forbindelser" med Bonnregeringen, men at det var et europæisk problem, og de, der ønskede fredelige fransk-tyske forhold, burde anerkende dette.

I Vesttyskland vakte Hoffmans forbud mod det demokratiske parti voldsom harme. Schumacher talte om politiregimente, og Adenauer udtalte et håb om, at saarlænderne ville bekæmpe en sådan udemokratisk forholdsregel. 29. maj tilstillede Adenauerregeringen de allierede højkommissærer en note om Saarspørgsmålet til viderebefordring til deres regeringer. I noten blev de principielle tyske synspunkter gennemgået og udviklingen i Saar skarpt kritiseret. Under en debat i forbundsdagen sluttede et overvældende flertal op bag protesten, men i det amerikansk-engelske svar 3. august fik den franske politik de angelsachsiske magters støtte, hvilket i Bonn blev karakteriseret som „utilfredsstillende".

Den næste konflikt opstod i januar 1952, efter at den franske regering som følge af 1950 overenskomsterne med Saar udnævnte Grandval til ambassadør i Saarbrücken. 27. januar foretog Bonnregeringen en skarp demarche i Paris og forlangte en forklaring på denne udnævnelse og Grandvals funktioner som ambassadør. Den følgende dag karakteriserede Bonnregeringen det franske svar som utilfredsstillende og meddelte, at forbundsforsamlingens debat om Europahæren som følge af dette franske skridt sandsynligvis ikke ville finde sted.

I februar diskuterede den vesttyske forbundsdag derefter tilslutningen til Europahæren. Denne blev gjort betinget af en række krav, bl. a. med hensyn til Saar, og forbundsdagen vendte sig skarpt imod Frankrigs forsøg på at afgøre dets politiske fremtid, inden en fredstraktat var blevet afsluttet. Under de følgende forhandlinger i London mellem Adenauer og Schuman skulle denne have lovet, at Frankrig ikke i fremtiden ville træffe afgørelser om Saar på egen hånd, og at Saars befolkning selv skulle tage beslutning om sin skæbne. Da Europarådets ministerkomité mødtes i Paris i marts, førte Adenauer forhandlinger med Schuman og erklærede 20. marts, at Frankrig og Tyskland var blevet enige om at samarbejde for at komme til en løsning af Saarspørgsmålet, inden den tyske fredstraktat blev afsluttet, hvorfor han havde ladet de tyske anklager falde. Denne løsning ville blive udarbejdet sammen med Saars regering og landdag. Denne erklæring tilsluttede sig både Schuman og Johannes Hoffman.

Herefter må Saars fremtid til en vis grad atter betragtes som flydende og den udvikling, som Frankrig målbevidst gennemførte 1945–50, inde i usikre farvande. Fransk økonomisk og politisk sikkerhedspolitik tørner atter sammen med den tyske nationalisme og en løsning af dette problem synes kun mulig indenfor et vesteuropæisk samarbejde.